

NOWE PRAWO O NAZWISKACH W AUSTRII

Streszczenie wystąpienia Pani Waltraud Hager-Liendbauer podczas XVII KONGESU EVS w Castel San Pietro Terme

Nowe prawo dotyczące imion i nazwisk wprowadzono w Austrii w 2013r.

W Austrii zasada noszenia nazwisk zależy od statusu personalnego – jest to prawo właściwe według prawa prywatnego międzynarodowego. Należy przy tym nadmienić, iż zmiana tego statusu nie powoduje od razu zmiany nazwiska, może być ono zmienione tylko na podstawie oświadczenia złożonego przez samego zainteresowanego. W Austrii nazwisko podlega prawu austriackiemu. Jedynym wyjątkiem w tej kwestii są orzeczenia Trybunału, gdyż one mają pierwszeństwo nad prawem austriackim.

Pani Hager- Liendbauer przed swoim wystąpieniem obok moderatora - przewodniczącego stowarzyszenia belgijskiego.

Pierwsze regulacje prawne dotyczące nazwisk w Austrii pochodzą z XVII w. i przez większość czasu dominującym było nazwisko męża. Zmieniło się to w 1995r. i od tego czasu pojawiła się możliwość noszenia dwóch nazwisk.

Problematyczna pozostawała kwestia nazwiska u obcokrajowców, dochodziło bowiem

w tym zakresie do rozbieżnych stosunków prawnych w Austrii i po za jej granicami. W kwietniu 2013r. na mocy nowego prawa obowiązuje zasada jednego nazwiska dla rodziny (dzieci). Dotyczy ona wyboru nazwiska na podstawie oświadczenia

(wcześniej bez złożonego oświadczenia nazwisko męża automatycznie przechodziło na żonę i dzieci). Istnieje także możliwość noszenia dwóch nazwisk przez obu partnerów, przy czym wcześniej należy uzgodnić kolejność tych nazwisk. W przypadku gdy jeden z małżonków posiada nazwisko wieloczłonowe, istnieje możliwość by całe nazwisko lub poszczególne jego człony stały się nazwiskiem rodzinnym. Nie jest także wymagane rozdzielanie poszczególnych członów myślnikiem, chyba że jeden z członów nazwiska męża zmienia się z nazwiskiem żony. Istnieje także możliwość zmian w nazwiskach małżonków dla małżeństw sprzed 2013r. czyli sprzed wejścia w życie nowego prawa – można tego dokonać bezpłatnie tylko jeden raz. Obowiązuje także zasada porozumienia się małżonków co do oświadczenia jakie nazwiska będą oni nosić. W przypadku braku takiego oświadczenia, oboje zachowują swoje dotychczasowe nazwiska. Warto nadmienić, iż takie oświadczenia małżonkowie mogą złożyć nawet po wielu latach od zawarcia małżeństwa.

Możliwe oświadczenia do złożenia:

- oświadczenie o wyborze nazwiska męża,
- oświadczenie o wyborze nazwiska żony,
- oświadczenie o wyborze nazwiska dwuczłonowego lub wieloczłonowego (tu kolejność członów nazwisk dowolna).

Ważną zmianą wprowadzoną w prawie o nazwiskach jest jego obowiązywanie od kwietnia 2017r. także w przypadku związków partnerskich. Pomimo, iż od 2010 r. funkcjonuje w Austrii prawo o związkach partnerskich, do tej pory osoby w takich związkach nie miały możliwości dokonywania zmian w nazwiskach. Jedynym wymogiem w zmianie nazwisk jest konieczność złożenia oświadczenia przed urzędnikiem stanu cywilnego.

Kolejną ważną zmianą w prawie austriackim jest traktowanie związków homoseksualnych, zawartych poza granicami Austrii, jako związków partnerskich.

Nowe oświadczenie dotyczące zmiany nazwiska można złożyć tylko raz dla danego zdarzenia życiowego, np. zmiana stanu cywilnego, adopcja, zmiana pochodzenia, zmiana ojcostwa itp. Każde oświadczenie musi być złożone przed urzędnikiem stanu cywilnego, a zmiany zaczynają obowiązywać ze skutkiem natychmiastowym.

Istnieje także możliwość powrotu do nazwiska sprzed danego zdarzenia, do nazwiska z poprzedniego małżeństwa, można także sprostować nazwisko po zmianie płci, można złożyć oświadczenie o zmianie/sprostowaniu nazwiska dla dziecka płci męskiej, jeśli nosi ono nazwisko matki wskazujące na płeć żeńską.

W Austrii każdy urzędnik stanu cywilnego może przyjąć oświadczenie o zmianie nazwiska, niezależnie od miejsca zamieszkania (nie ma właściwości miejscowej). Po wprowadzeniu w 2014r. systemu elektronicznej rejestracji stanu cywilnego zmiana nazwiska u danego obywatela jest widoczna w każdym USC w Austrii.

W przypadku nazwisk dzieci – punktem odniesienia jest także kodeks cywilny, a wybór nazwiska przebiega analogicznie do wyboru nazwiska przez rodziców. Od roku 2013 nie różnicuje się dzieci pochodzących z małżeństwa i ze związków partnerskich, pozamałżeńskich. Gdy oboje rodzice mają to samo nazwisko, dzieci ich automatycznie też je otrzymują. Istnieje możliwość nadania dziecku nazwiska dwuczłonowego, w takiej kolejności jaką posiada rodzic. W przypadku, gdy rodzice noszą różne nazwiska istnieje duży wybór nazwiska dla dziecka:

- nazwisko po ojcu,
- nazwisko po matce,
- nazwisko podwójne od matki i ojca w dowolnej kolejności.

Istnieje możliwość złożenia oświadczenia o zmianie nazwiska dla dziecka sprzed 2013r. – można złożyć tylko jedno takie oświadczenie.

Ponad to rodzice, którzy wybrali nazwisko dla pierwszego dziecka, mają różne możliwości wyboru nazwiska dla kolejnego dziecka – wówczas każde z ich dzieci może mieć inne nazwisko. W imieniu dziecka oświadczenie o zmianie nazwiska mogą złożyć rodzice będący w związku małżeńskim i posiadający prawo do opieki nad nim. Gdy rodzice dziecka nie pozostają w związku małżeńskim, imiona i nazwisko dziecka określa jego matka. Gdy dziecko ma ukończone 14 lat, samo decyduje jakie nazwisko chce nosić (może to uczynić nawet bez wiedzy i zgody rodziców).

Redakcja